

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Факультет іноземних мов

Кафедра германського, загального і порівняльного мовознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”



Декан
Факультету іноземних мов
проф. Ірина ОСОВСЬКА
_____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

**ПАРАДИГМА СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЧНОЇ НАУКИ:
ПРАГМАЛІНГВІСТИКА ТА ДИСКУРСОЛОГІЯ**

(назва навчальної дисципліни)
вибіркова

Освітньо-наукова
програма

«Філологія»

Спеціальність

035 Філологія

Галузь знань

03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти

третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти – доктор
філософії (PhD)

Факультет

іноземних мов

Мова навчання

українська

Чернівці – 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Парадигма сучасної філологічної науки: прагмалінгвістика та дискурсологія» складена відповідно до вимог її змісту (Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності) та відповідає освітньо-науковій програмі «Філологія» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії (PhD) – спеціальності 035 Філологія.

Розробники:

Ірина ОСОВСЬКА, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри германського, загального і порівняльного мовознавства, декан факультету іноземних мов.

Затверджено на засіданні кафедри германського, загального і порівняльного мовознавства.
Протокол № 1 від «30» серпня 2022 року.

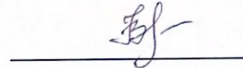
Завідувач кафедри



(Світлана КІЙКО)
(підпис)

Схвалено методичною радою факультету іноземних мов.
Протокол № 1 від «30» серпня 2022 року.

Голова методичної ради факультету



(Ірина БЕЖЕНАР)

1. Мета навчальної дисципліни: розвиток вміння використовувати наукові здобутки сучасної лінгвістики в процесі наукового пошуку, формування в аспірантів масиву знань та вмінь, пов'язаних з концепцією реального мовного спілкування, що об'єднує формати таких галузей сучасного лінгвістичного знання як прагмалінгвістика (лінгвістична прагматика), когнітивна лінгвістика, дискурсологія.

2. Завдання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі ступеня доктора філософії зможуть набути таких компетентностей:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі філології в межах професійної, наукової та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає узагальнення та глибоке переосмислення наявних та створення нових комплексних знань і професійних практик. Здатність здійснювати наукові проекти інтегрованого типу на рівні поєднання освітніх компонентів мовознавчих та літературознавчих напрямків досліджень.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу філологічних знань.

ЗК 3. Здатність до проведення самостійних досліджень на високому рівні з опертям на найновіші світові здобутки в галузі філології.

ЗК 4. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел: фахової літератури, електронних баз.

ЗК 5. Здатність самостійно генерувати нові ідеї та застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність критично оцінювати наукові здобутки інших дослідників та свої власні.

ЗК 9. Здатність до міжособистісного спілкування, дотримання вимог професійної етики, вміння взаємодіяти та комунікувати з іншими фахівцями в галузі філології.

ЗК 11. Здатність ініціювати, організовувати і проводити комплексні теоретичні та практичні дослідження у філологічній галузі.

ЗК 13. Здатність усвідомлювати роль і значення науки в культурі, зв'язок з іншими формами знання, вплив на проблеми інформаційного суспільства.

ЗК 14. Здатність проводити оригінальні дослідження, результати яких матимуть практичне застосування на вітчизняному та міжнародному рівнях.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (наукова коректність та толерантність) та уміти запобігати конфліктам під час наукових чи професійних дискусій.

ЗК 16. Здатність конструктивно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу при вирішенні складних теоретико-прагматичних питань.

ЗК 17. Здатність до формування системного наукового та загальнокультурного світогляду.

ЗК 18. Здатність до планування часу, самоорганізації та самоконтролю.

ЗК 20. Здатність до усвідомлення норм наукової етики та дотримання правил академічної доброчесності.

ЗК 21. Здатність у процесі наукових досліджень виявляти повагу до людської гідності (відмова від домінування, заподіяння шкоди й насильства) незалежно від статевої та гендерної самоідентифікації; здатність усвідомлено визнавати різноманіття підходів до права бути іншим.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність використовувати знання з філології для доповнення наявних системних світоглядних знань, концепцій на основі вивчення нових фактів і явищ.

ФК 3. Здатність виокремлювати з накопичених спостережень ті, які можна безпосередньо застосовувати у власній науковій діяльності.

ФК 4. Здатність запам'ятовувати та відтворювати факти, терміни, основні поняття, правила і теорії.

ФК 7. Здатність удосконалювати та розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, професійно застосовувати знання з обраної філологічної галузі – мовознавства.

ФК 8. Здатність вільно й критично послуговуватися спеціальною науковою термінологією в обраній галузі філологічних досліджень; обґрунтовувати оптимальний вибір термінів (при наявності синонімічних); за необхідності пропонувати нові спеціалізовані терміни та поняття.

ФК 9. Здатність чітко, логічно та послідовно висловлювати думку, досконало спілкуватися усною і писемною формами української мови.

ФК 11. Здатність знаходити, відбирати й інтерпретувати наукові матеріали в першоджерелах і фаховій літературі.

ФК 12. Здатність методично грамотно працювати з текстами наукових джерел; екстраполювати засвоєні знання, уміння, навички з філологічних дисциплін у методологію власних дослідницьких проєктів.

ФК 13. Здатність виявляти феномен національної культури з опертям на розуміння її мовної специфіки.

ФК 14. Здатність опановувати методологічні та методичні аспекти сучасної наукової термінології та технології термінотворення.

ФК 15. Здатність використовувати теоретичні знання про основні напрями досліджень у площині сучасного українського та зарубіжного мовознавства, зокрема у галузях комунікативної, когнітивної та зіставної лінгвістики, у сфері дискурсології, лексикології, концептології, ономастики, соціолінгвістики, а також у межах гендерного та лінгвокультурологічного підходів до мови.

ФК 16. Здатність використовувати традиційні та новітні методи наукового пошуку в галузі міжкультурної комунікації та лінгвосинергетики.

3. Програмні результати навчання:

ПРН 1. Здатність аналізувати сучасні новітні концептуальні та методологічні знання з філології та суміжних галузей знань.

ПРН 2. Здатність застосовувати та аналізувати праці провідних українських та зарубіжних учених, наукових шкіл та фундаментальних праць у власній сфері дослідження.

ПРН 7. Уміння формулювати наукову проблему з урахуванням сучасних наукових тенденцій.

ПРН 8. Уміння аналізувати наукові праці з філології, виявляти дискусійні та малодосліджені питання.

ПРН 10. Уміння визначати інформаційну цінність джерел через порівняльний аналіз з іншими джерелами.

ПРН 11. Уміння визначати найефективніші методи дослідження в галузі філології, використовуючи міждисциплінарні підходи та зв'язки.

ПРН 12. Уміння вести спілкування в галузі філології з науковою спільнотою та громадськістю в діалоговому режимі.

ПРН 16. Уміння застосовувати професійні знання в приватній, суспільній, професійній та освітніх сферах спілкування в багатонаціональному середовищі та з представниками інших культур.

ПРН 19. Уміння демонструвати філологічну освіченість, знання теорії, історії, етапів формування і розвитку мовознавчої та літературознавчої науки, персоналій; обізнаність із надбаннями світової літератури, перекладними текстами; користуватися словниками та тезаурусами різних типів, довідниками, інтернет-ресурсами та електронними посібниками.

ПРН 23. Уміння конструктивно діяти, дотримуючись принципів соціальної відповідальності на основі етичних принципів.

ПРН 25. Уміння підготувати на основі самостійно отриманих результатів та успішно захистити дисертаційне дослідження.

ПРН 27. Уміння аналізувати мовні явища в різних аспектах: історичному, семантичному, стилістичному, функціональному, етимологічному, соціолінгвістичному, соціокультурному та ін.

ПРН 28. Уміння визначати основні орієнтири дослідження мовних та мовленнєвих явищ на сучасному етапі розвитку лінгвістики.

ПРН 33. Уміння аналізувати й оцінювати заходи мовної політики, прогнозувати їхні наслідки тощо.

ПРН. 34. Уміння практично застосовувати навички гендерної культури, виходячи із засад та принципів гендерної рівності та принципів гендерної демократії.

4. Опис навчальної дисципліни

4.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	лекції	Практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	1	2	3	90	10	5			75		екзамен
Заочна	1	2	3	90	2	2			86		екзамен

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	разом	денна форма					разом	заочна форма				
		у тому числі						у тому числі				
		Л	п	сем.	інд.	с. р.		л	п	сем.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тематичний блок 1												
Тема 1.	9	1	1			7		1				8
Тема 2	9	1				8						7
Тематичний блок 2												
Тема 3.	9	1	1			7						7
Тема 4.	9	1	1			7		1				7
Тема 5.	7	1				6						8
Тема 6.	9	1				8						8
Тематичний блок 3												
Тема 7.	12	1	1			10		1				13
Тема 8.	9	1				8						8
Тема 9.	8	1				7						7
Тема 10.	9	1	1			7			1			13
Підсумковий контроль												
Разом за семестр	90	10	5			75	90	2	2			86

4.2. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість годин

		(стаці онар)	(з/в)
1.	Новітні напрями дослідження у сучасній лінгвістиці. Лінгвістичні парадигми дослідження. Комунікативно-прагматичний напрям. Когнітивно-дискурсивний. Когнітивно-семіотичний напрям.	1	1
2.	Методи лінгвістичного дослідження. Метод лінгвістичного опису та спостереження. Аналіз лексикографічних джерел. Аналіз словникових дефініцій. Метод компонентного аналізу. Метод контрастивного (зіставного) аналізу. Соціолінгвістичні методи. Контекстно-ситуативний аналіз дискурсу.	1	
3.	Когнітивні лінгвістика: напрями досліджень. Когнітивна наука і когнітивна лінгвістика. Мова як об'єкт когнітивних досліджень. Тематика і напрями когнітивних досліджень у лінгвістиці. Лінгвокультурологія як галузь мовознавства. Напрями дослідження лінгвокультурологічного концепту.	1	
4.	Когнітивна семантика. Концептуалізація і категоризація. Сутність концептуалізації і категоризації як основних пізнавальних процесів. Концепти і категорії, їх формування і вербалізація. Структура концепту. Концептуальний аналіз. Типологія концептів.	1	
5.	Структура зображення знань у мові. Концепт і мовне значення. Лексичні й граматичні концепти. Мовні значення як певні концептуалізації. Когнітивна граматики за Р. Ленекером.	1	
6.	Методика лінгвокогнітивного аналізу. Концептуальний аналіз семантики мовних одиниць. Аналіз концепту. Лінгвістичний аналіз художнього тексту.	1	
7.	Комунікативна лінгвістика. Категорії комунікативної лінгвістики. Поняття „комунікація”. Моделі комунікації. Компоненти комунікації.	1	1
8.	Природа і форми комунікації. Комунікативна діяльність. Вербальні компоненти спілкування. Форми мовної комунікації. Комунікативний акт та його ознаки. Закони успішної комунікації. Загальна характеристика складових комунікативного акту. Закони успішної комунікації	1	
9.	Невербальна комунікації. Кінесика. Проксеміка.	1	
10.	Культура та мова. Міжкультурна комунікація. Визначення поняття „культура”. Культура, мова та мовлення	1	
Підсумковий контроль			
	Усього	10	2

4.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (стаціонар)	Кількість годин (з/в)
1.	Когнітивні лінгвістика: напрями досліджень. Когнітивна наука і когнітивна лінгвістика. Мова як об'єкт когнітивних досліджень. Тематика і напрями когнітивних досліджень у лінгвістиці.	1	

	Лінгвокультурологія як галузь мовознавства. Напрями дослідження лінгвокультурологічного концепту.		
2.	Когнітивна семантика. Концептуалізація і категоризація. Сутність концептуалізації і категоризації як основних пізнавальних процесів. Концепти і категорії, їх формування і вербалізація. Структура концепту. Концептуальний аналіз. Типологія концептів.		
3	Структура зображення знань у мові. Концепт і мовне значення. Лексичні й граматичні концепти. Мовні значення як певні концептуалізації. Когнітивна граматики за Р.Ленекером.	1	
4	Методика лінгвокогнітивного аналізу. Концептуальний аналіз семантики мовних одиниць. Аналіз концепту. Лінгвістичний аналіз художнього тексту.	1	1
5	Комунікативна лінгвістика. Категорії комунікативної лінгвістики. Поняття „комунікація”. Моделі комунікації. Компоненти комунікації.		
6	Природа і форми комунікації. Комунікативна діяльність. Вербальні компоненти спілкування. Форми мовної комунікації. Комунікативний акт та його ознаки. Закони успішної комунікації. Загальна характеристика складових комунікативного акту. Закони успішної комунікації		
7	Невербальна комунікації. Кінесика. Проксеміка.	1	
8	Культура та мова. Міжкультурна комунікація. Визначення поняття „культура”. Культура, мова та мовлення	1	1
	Усього	5	2

4.4. Самостійна робота

1. Лінгвістичні парадигми дослідження (стац.: 2 год., заоч.: 3 год)
2. Методи лінгвістичного дослідження (стац.: 3 год., заоч.: 3 год)
3. Комунікативна лінгвістика як розділ мовознавства (стац.: 2 год., заоч.: 3 год)
4. Основи мовної комунікації (стац.: 3 год., заоч.: 3 год)
5. Категорії комунікативної лінгвістики (стац.: 2 год., заоч.: 3 год)
6. Моделі комунікації (стац.: 2 год., заоч.: 3 год)
7. Компоненти комунікації (стац.: 2 год., заоч.: 3 год)
8. Комунікативна діяльність (стац.: 3 год., заоч.: 3 год)
9. Вербальні компоненти спілкування (стац.: 2 год., заоч.: 3 год)
10. Форми мовної комунікації (стац.: 3 год., заоч.: 3 год)
11. Базові поняття мовної комунікації (стац.: 2 год., заоч.: 3 год)
12. Загальна характеристика складових комунікативного акту (стац.: 2 год., заоч.: 3 год)
13. Закони успішної комунікації (стац.: 3 год., заоч.: 3 год)
14. Невербальні засоби комунікації (стац.: 2 год., заоч.: 3 год)
15. Культура та мова (стац.: 2 год., заоч.: 3 год)
16. Міжкультурна комунікація (стац.: 3 год., заоч.: 2 год)
17. Когнітивна лінгвістика як наука (стац.: 2 год., заоч.: 3 год)

18. Мова як об'єкт когнітивних досліджень (стац.: 3 год., заоч.: 3 год)
19. Напрями дослідження когнітивної лінгвістики (стац.: 3 год., заоч.: 3 год)
20. Сутність концептуалізації і категоризації як основних пізнавальних процесів (стац.: 2 год., заоч.: 3 год)
21. Концепти і категорії, їх формування і вербалізація (стац.: 3 год., заоч.: 2 год)
22. Структура концепту. Концептуальний аналіз. (стац.: 2 год., заоч.: 3 год)
23. Типологія концептів (стац.: 3 год., заоч.: 3 год)
24. Концепт і мовне значення. Лексичні й граматичні концепти (стац.: 2 год., заоч.: 2 год)
25. Мовні значення як певні концептуалізації. Когнітивна граматики за Р.Ленекером (стац.: 3 год., заоч.: 3 год)
26. Лінгвокультурологія як галузь мовознавства (стац.: 2 год., заоч.: 3 год)
27. Напрями дослідження лінгвокультурологічного концепту (стац.: 2 год., заоч.: 3 год)
28. Гендерна лінгвістика (стац.: 3 год., заоч.: 3 год)
29. Сучасна зіставна лексикологія: здобутки та перспективи (стац.: 3 год., заоч.: 3 год)
30. Формування категорій – одна з центральних функцій людської свідомості (стац.: 3 год., заоч.: 2 год)

5. Форми і методи навчання

Вивчення курсу передбачає застосування таких **методів**: інтерактивна лекція, дискусія, імітаційне моделювання, демонстрація, мультимедійна презентація, спостереження, робота першоджерелами, науково-методичною літературою, науково-методичними порталами, статистичними матеріалами, текстовими джерелами та інтернет-ресурсами, метод самоконтролю.

Курс «Парадигма сучасної філологічної науки: прагмалінгвістика та дискурсологія» передбачає такі **форми навчання**: активні практичні заняття, бесіди, презентації сценаріїв планування та проведення наукового дослідження.

6. Система контролю та оцінювання

Засоби оцінювання: тести; усні відповіді; реферати/презентації/проекти.

Форми поточного та підсумкового контролю:

1. Письмові: подання у письмовій формі реферату або статті, тез виступів на конференціях, проєкту, розділу дисертації та ін. відповідно до теми дисертації.
2. Усні: усна екзаменаційна відповідь на питання за темами дисципліни.
3. Мультимедійні: мультимедійна презентація матеріалу відповідно до теми дисертації обсягом до 10 хвилин звучання.

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

У Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича діє 100-бальна система оцінювання ECTS. Відповідно, загальна кількість балів, яку здобувач може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає за поточні види контролю (1 і 2 модуль) і 40 балів під час підсумкового виду контролю (іспиту).

Поточний контроль знань здобувачів включає оцінки за роботу на лекційних і практичних заняттях та самостійну роботу здобувача. Поточні оцінки виставляються за системою А, В, С, D, E, F або 5-бальною системою, потім виводиться середнє арифметичне з урахуванням 2-х знаків після коми (напр. 4,35). Для того, щоб отримати оцінку за модуль, цей результат трансформується у 30-бальну систему за формулою: $O_{cp} \times 6 = 30$, де O_{cp} – середнє арифметичне всіх поточних оцінок.

Здобувач, який набрав протягом нормативного терміну вивчення дисципліни 60 балів та виконав навантаження за всіма кредитами, має можливість не складати іспит і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку або складати іспит з метою підвищення свого рейтингу за даною навчальною дисципліною.

Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну, з якої складається екзамен, виводиться із суми балів поточного контролю (до 60 балів за 1 і 2 модуль) та модуля-контролю (екзамену – до 40 балів).

Здобувач, який не отримав позитивної оцінки за підсумками роботи над кожним модулем, вважається не атестованим та не допускається до складання іспиту. Допущеним до складання іспиту здобувач може бути лише за умови відпрацювання всього матеріалу, передбаченого навчальним планом у повному обсязі, або тієї частини навчального матеріалу, за який отримано незадовільну оцінку, або за яким він не атестований.

**Розподіл балів, які отримують аспіранти
з дисципліни «Парадигма сучасної філологічної науки:
прагмалінгвістика та дискурсологія»**

Поточний контроль та самостійна робота	Екзамен	Сума
Усього 60, з них: мультимедійна презентація – 30; захист проекту / реферату – 30	40	100

7. Рекомендована література

Базова (основна)

1. Бацевич Ф.С. Нариси з лінгвістичної прагматики. Львів : ПАІС, 2010. 336 с.
2. Безугла Л.Р. Когнітивно-прагматичні характеристики імпліцитних смислів у німецькомовному дискурсі. К., 2009.
3. Дискурс как когнитивно-коммуникативный феномен: монография / [под общ. ред. И. С. Шевченко]. Харьков : Константа, 2005. 356 с.
4. Жаботинская С.А. Когнитивная лингвистика: принципы концептуального моделирования. *Лінгвістичні студії*. Черкаси, 1997. С. 3–11.
5. Кульбабська О. В. Основи мовознавчих досліджень: модульний курс: навч. посіб. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. 344 с.
6. Мартинюк А.П. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики. Х. : ХНУ, 2012.
7. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики : [монографія]. Запоріжжя : Прем'єр, 2008. 332 с.
8. Селіванова О.О. Актуальні напрямки сучасної лінгвістики. К., 1999.
9. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава, 2006.

Допоміжна

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. К : Академія, 2004. 343 с.
2. Барташева Г. І. Взаємодія невербальних та вербальних компонентів ситуації комунікативного домінування в англomовному дискурсі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 „Германські мови”. Харків, 2004. 20 с.
3. Бехта І. А. Дискурс наратора в англomовній прозі. К. : Грамота, 2004. 304 с.
4. Бігарі А. А. Дискурс сучасної англomовної сім'ї : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 „Германські мови”. К., 2006. 21 с.
5. Бондаренко О. С. Концепти ЧОЛОВІКА та ЖІНКИ в українській та англійській картинах світу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.17 „Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство”. Донецьк, 2005. 20 с.
6. Дейк Т. А. ван. Дискурс и власть. Репрезентация доминирования в языке и коммуникации : [пер. с англ.]. М. : Книжный дом „Либроком”, 2013. 344 с.
7. Динсмор Дж. Ментальные пространства с функциональной точки зрения : пер. с англ. и нем. Язык и интеллект : сб. / [сост. и вступ. ст. В. В. Петрова]. М. : Издательская группа „Прогресс”, 1996. С. 385–411.
8. Жаботинская С. А. Имя как текст : концептуальная сеть лексического значения (анализ имени эмоции). *Когниция, коммуникация, дискурс*. 2013. № 6. С. 47–76.
9. Єсипенко Н. Г. Вербальний профіль і концептуальна структура англосаксонських культурних концептів : когнітивно-квантитативний підхід : [монографія]. Чернівці : Золоті литаври, 2012. 319 с.
10. Кагановська О. М. Текстові концепти художньої прози. К. : КНЛУ, 2002. 292 с.
11. Колесник О. С. Міфологічний простір кризь призму мови та культури : [монографія]. Чернівці : РВВ ЧНПУ імені Т.Г. Шевченка, 2011. 312 с.
12. Корольов І. Р. Комунікативна ситуація „виправдання” : прагматичний та лінгвокультурний виміри : [монографія]. К. : ВПЦ „Київський університет”, 2009. 223 с.
13. Лакофф Дж. Метафори, которими мы живем. М. : Эдиториал УРСС, 2004. 256 с.
14. Маслоу А. Мотивация и личность. СПб., 2003.
15. Матурана У. Биология познания. М.: Прогресс, 1995. С. 95-142.
16. Морозова Е. И. Фреймовые структуры знаний в языке и дискурсе. *Науковий Вісник Херсонського держуніверситету. Серія „Лінгвістика”*. 2010. Вип. 11. С. 268–272.

17. Осовська І. М. Сучасний німецькомовний сімейний дискурс : ментальний і вербальний ресурс : [монографія]. Чернівці : Видавничий дім „Родовід”, 2013. 404 с.
18. Приходько А. Н. Дискурсивные акты : прагмасемантика и прагматипология. *Когниция, коммуникация, дискурс*. 2010. № 1. С. 101–122.
19. Сахарчук Л. І. Методологія комунікативних досліджень. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника, 2006. 214 с.
20. Селиванова Е. А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации. К. : Брама, 2002. 336 с.
21. Селіванова О.О. Актуальні напрямки сучасної лінгвістики. К., 1999.
22. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава, 2006.
23. Сёрль Дж. Р. Классификация иллокутивных актов. *Новое в зарубежной лингвистике*. М. : Прогресс, 1986. Вып.17. С. 170–194.
24. Сержакова І.І. Магія невербальної комунікації. К., 2009.

Інформаційні ресурси

<https://core.ac.uk/download/pdf/42972777.pdf>
<https://core.ac.uk/download/pdf/46591015.pdf>
<http://journal-s.org/index.php/vmno/article/view/3548>
https://www.researchgate.net/profile/Liliia-Bezugla/publication/277200175_Do_rozmezuвання_konvencijnih_ta_diskursivnih_implikatur/links/5ee8b7cc458515814a62a3eb/Do-rozmezuвання-konvencijnih-ta-diskursivnih-implikatur.pdf
http://forlan.org.ua/doc/zbirn/akt_pr_2017.pdf
<https://www.cuspu.edu.ua/ua/prohramy-vstupnykh-vyprobuvan/485-naukovi-konferentsii-tdpu/international-scientific-and-practical-internet-conference-foreign-language-in-professional-training-of-specialists-issues-and-strategies/section-1-critical-issues-of-contemporary-philology-literature-and-cultural-studies/6010-diskursologiya-tekstu-istoriya-ta-perspektivi>